

# Historia, symbole i zwyczaje adwentu

Słowo adwent pochodzi z języka łacińskiego *adventus*, które oznacza przyjście. Rozpoczyna się w czwartą niedzielę poprzedzającą Boże Narodzenie i trwa do zmierzchu 24 grudnia. Dla chrześcijan to radosny czas przygotowania na przyjście Pana. Adwent z punktu widzenia liturgii Kościoła katolickiego, można podzielić na dwa okresy: od początku adwentu do 16 grudnia oraz od 17 grudnia do 24 grudnia (czas bezpośredniego przygotowania do uroczystości Narodzenia Pańskiego). Na adwent składają się cztery niedziele.

Pierwsza niedziela adwentu wyznacza początek roku liturgicznego. Okres ten niemal od samego początku miał mieć radosny wydźwięk (oczekiwanie na narodzenie Zbawiciela), jednocześnie jednak powinien skłaniać do refleksji i pokuty, dlatego ustalono, że kapłani będą nosić w tym okresie fioletowe szaty liturgiczne.

Adwent upływał pod znakiem przygotowań do świąt Bożego Narodzenia, zarówno w wymiarze duchowym, jak i praktycznym. Był to czas wyciszenia, wstrzymywano się więc od zabaw, nie wyprawiano wesel, milkła muzyka...

Kwitło za to życie rodzinne i sąsiedzkie.

Na wsiach, zarówno w wiejskich chałupach, jak i we dworach i zaściankach, kobiety zbierały się w wybranym domu, na ogół tam, gdzie była największa kuchnia (a we dworach tzw. czeladna izba) i zasiadały do wspólnych prac: darcia pierza, przędzenia, haftowania czy szycia. Te pracowite spotkania były okazją do snucia najróżniejszych opowieści, legend i starych podań, rozmów o codziennych sprawach czy swatania młodych.

Piękną rodzinną tradycją była tzw. szara godzina. Gdy zapadał zmierzch, domownicy zasiadali przy piecu i słuchali dawnych opowieści, wspominali, śpiewali adwentowe pieśni, czytali na głos nabożne książki.

Adwent był także czasem przedświątecznych przygotowań, wielkich porządków, pieczenia pierników, które przed świętami „leżakowały” nawet kilka tygodni, by zmięknąć. Przygotowywano szopki bożonarodzeniowe, ozdoby na choinkę, a także stroje i rekwizyty kolędników.

Na Pomorzu adwent miał natomiast iście bożonarodzeniową atmosferę – odwiedzano domy z szopką i śpiewano kolędy.

W adwencie powtarzano stare przysłowia, dziś już prawie zapomniane. Oto kilka z nich: „Gdy w adwencie sadź na drzewie się pokazuje, to rok urodzajny nam zwiastuje”, „Co zamorzysz w adwencie, tego nie dobędziesz po święcie”, „Kto się zaleca w adwenta, ten będzie miał żonę na święta”, „Kto ziemię w adwent pruje, ta mu trzy lata choruje”.

## Roraty

Liturgicznym symbolem adwentu są roraty, msza święta ku czci Najświętszej Marii Panny. Nastrojową oprawę tego nabożeństwa tworzą lampiony, z którymi wierni (zwłaszcza dzieci) wchodzi do niemal ciemnego, oświetlonego tylko blaskiem świec kościoła. Światła zapala się na śpiew *Chwała na wysokości Bogu*. Podczas tej mszy płonie dodatkowa świeca symbolizująca Matkę Boską. W Polsce roraty odprawia się od XIII wieku, ale szczyt ich popularności przypada na wiek XVI.

## Adwentowe hejnały

Dawniej w niektórych regionach Polski, szczególnie tam, gdzie kwitło pasterstwo, z adwentem kojarzył się dźwięk pasterskich instrumentów. Na Mazowszu i Podlasiu były to ligawki, na Kaszubach bazuny, a na Podhalu i w Beskidzie Śląskim trombity. W Krakowie w czasie adwentu z hejnalicy kościoła Mariackiego od północy do świtu płynęły dźwięki adwentowych pieśni. Co ciekawe, wykonywali je nie pojedynczy trębacz, lecz całe kapele. Jedną z tych pieśni, prawdopodobnie z XV wieku, *Boże wieczny, Boże żywy*, wzywała o czwartej nad ranem na roraty.

## Adwentowe odliczanie

W czasach międzywojennych upowszechnił się, zwłaszcza na Śląsku, zwyczaj wieszania w domach adwentowych wieńców, wykonanych z zielonych gałązek iglastych drzew. Wieńce zdobi się czerwonymi wstążkami, czasem także złotymi świecidełkami, ale ich najważniejszym elementem są cztery świece, zapalane kolejno w każdą niedzielę adwentu. Pierwsza świeca jest świecą pokoju, druga – wiary, trzecia – miłości i czwarta – nadziei. Znaczenie poszczególnych elementów jest następujące: zielone gałązki – życie, nadzieja; świece – światło, nadchodzącą Światłość; forma wieńca – krąg, czyli powracający cykl życia.

## Wieniec adwentowy – cztery świece symbolizują cztery jego niedziele

Znany jest także zwyczaj zapalania świecy, na której zaznaczone są dni adwentu. Codziennie pali się ją do miejsca, oznaczającego kolejny dzień. Świecę dopala się podczas Wigilii.

W niektórych domach zapalano codziennie jedną świeczkę aż do Wigilii. Do odliczania dni pozostałych do Bożego Narodzenia służy także kalendarz adwentowy, którego początki sięgają połowy XIX wieku. Tradycyjnie składał się on z okienek otwieranych w kolejnych dniach, kryjących obrazek z przyjściem na świat Jezusa.

Wychowawczynie świetlicy zapraszają do zapoznania się z drugą częścią historii adwentu zatytułowaną: *adwentowi święci*.

Dodana: 13 styczeń 2021 14:15 Zmodyfikowana: 13 styczeń 2021 14:15